

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van over land en volk vertellen. Dat reeds veel nummers drie- en viermaal herdrukt werden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. Al de verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

501. Een zonderlinge vergissing. — 502. Een Vlaamsche knaap in oorlogstijd. — 503. De jonge wildstrooper. — 504. De bannelingen van Dinant. — 505. De zes honderd Franchimonteezen. — 506. Een nacht in het veerhuis. — 507. Het spook van Leffinge. — 508. De reis met het schoolschip. — 509. De gestoorde zeereis. — 510. De jonkvrouw van het Veen. — 511. Het spookhof. — 512. Het leed van Magda. — 513. Everaard Tserclaes. — 514. De Alweter. — 515. De strooper van het Zoniënwood. — 515bis. Peter Benoit. — 516. Oorlogswoker. — 517. De ondergang van Lombardzijde. — 518. Te laat. — 519. De opperbaas. — 520. 't Geheim van de schuur. — 521. De arme nicht. — 522. De avonturen van Klaas Wens. — 523. De ondergang van Vremdijke. — 524. De martelares Miss Cavell. — 525. De Boef van Elsloo. — 526. De verrader van Aubel. — 527. De Hulp van den Renner. — 528. Schipbreuk van de Méduse. — 529. Zijn eer hersteld. — 530. De redder van den Koning. — 531. De verlaten Koning. — 532. De jonge Vioolspeler. — 533. Elza uit den Woonwagen. — 534. Het Kerstfeest van Hilda. — 535. De Vrijbuiters van de Bergen. — 536. Hongersnood in Vlaanderen. — 537. De Cow-Boy van het Wilgenhof. — 538. De Landlooper in de Hut. — 539. De Jonkvrouw van de Heide. — 540. Hoe een wees veldoverste werd. — 541. Ben-Hur. — 542. Een vriend van Roovers. — 543. Op Hoop van Zegen. — 544. Een wilde avond in het Bosch. — 545. De Pleegdochter van den Mosselman. — 546. De Kasteelknaap van Nieuwerkerke. — 547. De stem uit den Storm. — 548. De Visscher van Reigersmeer. — 549. Avonturen in het Hageland. — 550. De Wees van Zoutleeuw. — 551. De dood van Bieke. — 552. De groote heer van den Waasburg. — 553. De Schipbreukeling van Oostende. — 554. Haantje Vooruit. — 555. De Cow-Boy van de Lindenhoeve. — 556. De Spookkoets van Sint-Pieters-Rode. — 557. De Trouwe Baanwachter. — 558. De Indianen-Koning. — 559. Gered door een Kat. — 560. De Gierigaard van de Bornahoeve. — 561. Bruno de Smokkelaar. — 562. De Dijkjongen van Westkapelle. — 563. 't Hospitaalkarretje van Maldegem. — 564. De Wijze Rechter. — 565. De Vlucht over de Grens. — 566. De Heldhaftige Machinist. — 567. De Wildstrooper van het Uilenbosch. — 568. De Portier van het Wilgenhof. — 569. Onder sneeuw bedolven. — 570. De Sportvriend. — 571. De Eeuwige Jager van Wijnendaale. — 571bis. Koningin Astrid. — 572. Herinneringen aan Koningin Astrid. — 573. De Zwarte Gast. — 574. Een Jongen in Abessinië. — 575. Een Avontuur in de Ardennen. — 575bis. Het Leven in Abessinië. — 576. Zwervers in de Duinen. — 577. Moedige Jeanne. — 578. Wat Marian nooit zou vergeten. — 579. Hulp in Nood. — 580. De schrik van de Heide. —

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

PRIJS: 60 CENTIEMEN.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

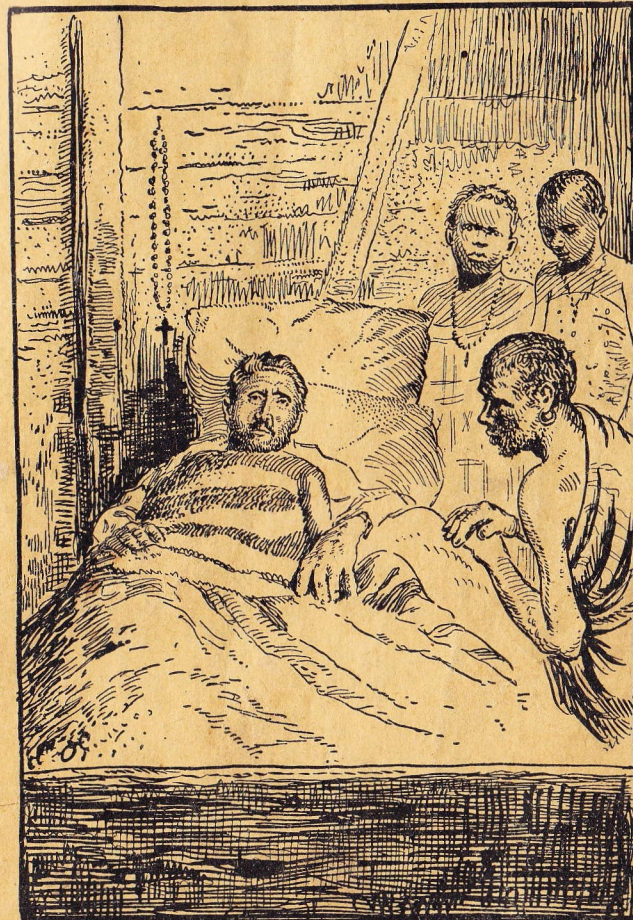
Victor Verschoren

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nummer 189.

A. HANS.

PATER DAMIAAN De Held van Trémeloo

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Kontich.

PATER DAMIAAN.
DE HELD VAN TREMELOO.

I.

— 'k Geloof, dat we verandering in het weer krijgen, zei boer Peeters toen hij in de keuken kwam, waar in den haard een groot vuur brandde. De mist valt, vervolgde hij. Jef, 'k zou naar huis rijden, jongen. Straks zult ge niet veel meer zien. Met dien mist wordt het heel vroeg avond.

— Verwacht ge dooi? vroeg de boerin aan haar man.

— Die kan heel goed uit den mist voort komen.

De Winter had al eenigen tijd zeer streng geheerscht, en nu, in Januari 1852, was er in de streek veel armoede. Men had heel kwade jaren achter den rug.

Jef De Veuster, een knaap van twaalf jaar, die op de hoeve een boodschap had verricht en

met de kinderen van den boer wat was blijven praten, volgde den raad van baas Peeters.

— Ja, 'k ga naar huis, zei hij.

— 't Is nog een heel eind.

— Maar op schaatsen vorder ik goed, be-
weerde Jef.

Jef De Veuster had al zeer jong leeren rijden en met de schaatsen in de hand verliet hij 't hof. Langs een wegel was hij gauw aan de Dijle...

De rivier lag stevig toegevroren, en vormde nu voor den jongen een gladde baan naar zijn huis, op het gehucht Ninde, onder Tremeloo.

Jef bond zijn schaatsen aan. Hij was plots ge-
jaagd om zijn woning te bereiken... Hier was
het nog klaar. Maar de mist kon vlug alles om-
hullen.

Jef De Veuster schoot weg als een pijl uit den
boog. Hij hield den linkerkant der rivier; hij
wist, dat er hier en daar in 't midden toch wak-
ken waren. En hij moest zorgen niet in zoo'n ope-
ning terecht te komen. Hij kon wel zwem-
men, maar wat baat dat, wanneer ge onder het ijs
verdwijnt? En bovendien was het op dezen Ja-
nuaridag geen weer om een bad te nemen.

Jef De Veuster vorderde goed. De oever scheen
langs hem weg te glijden. Maar de mist belem-
merde opeens 't uitzicht.

Jef schoot weg als een pijl uit den boog.

Plots schrok de knaap vreeselijk. Hij zag voor zich een plas water, donker als een poel... Jef knarste met den achterkant der schaatsen in 't ijs en zwenkte snel. 't Was juist bijtijds! Een oogeblik onoplettendheid en hij ware in een groot gat terecht gekomen.

Bevend zonk hij tegen de helling van den dijk. Nu zag hij, waar hij was: aan de samenvloeiing van de Dijle en de Laak, een breede beek. Hij wist, dat er hier door de kracht van 't water een opening was. Maar de mist had 't gat verborgen gehouden...

Ontroerd zonk Jef, daar tegen den oever, op de knieën en hij dankte God voor deze bewaring.

Voorzichtig ging hij om het wak heen en minder gejaagd reed hij dan verder, nog onder den indruk van zijn avontuur.

Te Ninde deed hij zijn schaatsen af. Weldra was hij aan de ouderlijke woning.

Een lekkere geur kwam in zijn neus. Zou moeder koeken bakken?

Vlug trad Jef binnen. En ja, hoor, vrouw De Veuster was druk bezig aan den haard. En in de kamer hing de aangename geur der koeken nog sterker.

De andere kinderen keken belangstellend toe.

— Ha, daar is Jef, zei vader De Veuster, die er een braven man uitzag.

Hij en zijn vrouw, vlijtige landbouwers,

stonden in de streek als rechtschapen, vrome lieden bekend, die hun gezin met eere opbrachten.

— Begrijpt ge niet, waarom moeder koeken bakt? vroeg vader De Veuster.

— Omdat ik morgen twaalf jaar word? vroeg Jef.

— Ja, morgen is het 3 Januari.

Jef keek dankbaar zijn moeder aan...

Hij vertelde dan, wat er hem op 't ijs overkomen was.

— Wien God bewaart is wel bewaard, sprak vrouw De Veuster. Denk daar altijd aan, mijn jongen!

't Was nu gezellig in de eenvoudige keuken. Wat smaakten de koeken heerlijk!

Daarna las de oudste broeder, August, uit een boek voor. Dat deed hij dikwijls 's avonds. En dan bespraken de ouders wijze lessen uit het verhaal, om hun kinderen godsvrucht in te prenten.

Plots viel er een steen in den haard. Vonken spatten op. En buiten klonk luid gelach. Iemand moest dien steen door den schoorsteen geworpen hebben, om de familie De Veuster te plagen.

— Dat is die stoute Doore weer, zei vader.

Hij ging buiten zien. Maar de mist omhulde den omtrek. Een stuk ijs schoot langs vaders hoofd en spetterde tegen den muur uiteen.

't Was of er nu in de mist een ezel balkte.

De Veuster deed of hij weer in huis ging. Hij klapte met de deur. Maar hij bleef buiten en sloop langs den muur, om aan den hoek de wacht te houden.

't Duurde niet lang of een gedaante dook uit den mist op. 't Was Doore, een jongen uit de buurt, een nietdeug.

Vader De Veuster greep hem bij den arm en zei:

— Nu heb ik u!

Doore schrok vreeselijk.

Hij kreeg een klap om zijn ooren.

— Als ge nog van die streken uithaalt zal ik aan den burgemeester klagen, waarschuwde De Veuster. En er zijn veel menschen, die last van u hebben... Pas toch op, of ge raakt nog in de verbeteringsschool.

De Veuster liet Doore los, die van een eindje den man begon uit te schelden. Maar dan verdween de straatjongen toch.

Vader keerde in huis terug en vertelde het gebeurde.

— O, die Doore loopt heelemaal mis, voor-spelde zijn vrouw. 't Kan niet anders... Hij heeft geen moeder meer, en dan een vader die drinkt, en den jongen 's nachts mee neemt om te stroopen in de bosschen. En nooit naar school gaan!

Men deed nu 't avondgebed en wat later lag het gezin in de rust.

Den volgenden morgen gingen de kinderen naar school.

't Was een heel eind naar 't dorp van Tremeloo. En 's noens bleven ze in school eten.

Moeder had vandaag koeken in het korfje gedaan. En blijgezind trok het groepje op. Opeens sprong van achter een haag een jongen die Jef een stomp in den rug gaf, geniepig en valsch.

't Was Doore.

— Dat is omdat uw vader me gisteren geslagen heeft! riep hij.

Maar hij stond al een eindje weg nu, want hij vreesde wat terug te krijgen. Een der broeders wilde op Doore aanvliegen, maar Jef weerhield hem en zei:

— Doe hem niets... hij weet niet beter.

Jef hield niet van vechten en sommigen op het dorp noemden hem een bangerik en een flauw manneke.

Ge zult later zien of Jef bang en flauw was.

't Groepje ging voort. Het was een eenzame weg. Hier en daar stonden armzalige leemen hutten, waarbinnen veel armoe heerschte.

Uit zoo'n hutje kwam een bleke man.

— Hebt ge geen boterham voor me? vroeg hij.

— Willen we hem een koek geven? stelde August voor.

— Geef ze allemaal. Wij hebben er gisteren genoeg gegeten en hij krijgt nooit iets lekkers, sprak Jef.

En de kinderen deden het. Blijde ging de man in zijn ellendig huisje.

De kinderen De Veuster zouden tevreden zijn met hun boterham... zonder pannekoeken...

Bijtijds waren ze op school. Jef leerde gaarne en leerde goed. De meester zei soms aan zijn ouders dat ze hem moesten laten studeeren.

Toen de kinderen uit school kwamen, plaagde Doore hen weer en wierp met hard bevroren aardkluiten. Er waren nog andere jongens van 't gehucht bij de groep. En eenigen liepen Doore achterna en kregen hem te pakken. Ze wilden hem eens flink afranselen. Maar Jef De Veuster was dadelijk bij hen en zei:

— Niet slaan!

Doore kronkelde zich als een paling om los te komen. Jef hielp hem. En de anderen luisterden. Als was het tegen hun zin, ze lieten Doore loopen.

— Als wij vriendelijk zijn, wordt Doore het misschien ook, sprak Jef De Veuster.

— Gij zijt veel te braaf, antwoordde een der knapen. Doore is vooral kwaad op u...

En het was waar, dat Doore Jef De Veuster haatte, omdat deze geen kwaad uithaalde en de menschen van 't gehucht dikwijls prijzend over hem spraken. Doore kon dat niet verdragen.

— — — — —

Op een morgen, toen het geen school was, moest Jozef De Veuster van moeder een korfje levensmiddelen naar een hut brengen, waar de vrouw ziek was en de man, nu in den Winter, niets verdiende.

Jef deed gaarne zulk werk. En vroolijk stapte hij heen. De weg leidde door een sparrenbosch. 't Was er eenzaam.

Eensklaps stond Doore voor hem.

— Ha, nu heb ik u, zei hij. Wij zijn alleen...

— Wat wilt ge dan? vroeg De Veuster.

Doore snakte hem zijn korf uit de hand.

— Dat is voor mij! riep hij triomfantelijk.

— Neen, dat is niet voor u, maar voor vrouw Michiels, die ziek is.

— Wat kan mij vrouw Michiels schelen!

— Ik moet den korf terug hebben! Ge moogt niet stellen.

— Ik lach met u, braaf manneke. Ge doet u zoo voor, om de menschen...

Jef wilde den korf grijpen. Maar Doore sloeg hem in 't gezicht en liep weg. Jozef De Veuster besloot hem te volgen naar zijn huis en nam een pad, nog dieper door het bosch.

Hij zag Doore weldra niet meer, die zich snel uit de voeten gemaakt had. Eensklaps hoorde Jef gekreun. Hij bleef staan en luisterde scherper. Het geschrei kwam van uit de struiken. Jef drong door de heesters. En hij ontstelde geweldig, toen hij in een gracht een man zag liggen. Deze had bloed aan de kleeren.

Jef De Veuster herkende Doore's vader, die zeker 's nachts aan 't stroopen was geweest en van gendarmen een schot had gekregen. En op zijn vlucht zou hij hier gevallen zijn.

— Fiel, sprak Jef, den naam van Doore's vader noemend.

Fiel hield de oogen dicht en kreunde slechts.

Alleen kon Jef hem niet helpen. Hij moest hulp halen. Even dacht hij na en toen snelde hij weg. Na eenigen tijd bereikte hij een hut. Binnen zat een man bij een vuur van sparappels. Jef deelde hem zijn ontdekking mee.

— Ja, Fiel stroopt elken nacht, zei de man. En de gendarmen zijn op ronde geweest. 'k Heb ook hooren schieten...

— We moeten Fiel uit de gracht halen, hernam Jef.

— Loop eerst naar de gendarmen...

— Maar Fiel kan intusschen sterven. Toe, ga mee...

Aarzelend stond de man op. Dan nam hij uit een schuurtje een kruiwagen. Jef wees hem den

weg in het bosch. Iemand, die er hout raapte en thans ook het gebeurde vernam, vergezelde het tweetal.

Ze kwamen bij Fiel en haalden hem uit de gracht. Jef hielp ook flink mee, want het was een zware last. Op den kruiwagen werd Fiel naar zijn hut gevoerd. Jef liep intusschen naar het dorp om den burgemeester alles te vertellen. Dan begaf hij zich naar huis.

Vrouw Michiels moest geholpen worden. Moeder gaf hem andere levensmiddelen mee en Jef deed zijn boodschap.

Op den terugweg ging hij langs de hut van Fiel.

Er waren gendarmen met een dokter en er stonden veel menschen te praten.

Fiel had zelf op de gendarmen geschoten, en was gewond geworden, toen deze terug vurenden. Hij kon nog ontsnappen. De gendarmen hadden lang gezocht, maar hem niet ontdekt. Doore was gisteravond niet mee geweest.

De menschen wilden nu van Jef weten, hoe hij den strooper gevonden had. En de knaap werd ook bij de gendarmen geroepen. Hij trad in de hut. Hij zag Fiel op een stroozak liggen. De dokter verbond hem. Doore zat in een hoek te weenen.

Jef verhaalde aan de gendarmen, dat hij in het bosch gekerm had gehoord. Doore keek ang-

stig naar Jef en was blijkbaar bang dat deze het nu ook van den gestolen korf met levensmiddelen zou uitbrengen.

Maar Jef zweeg daarover.

Toen Jef zijn verhaal gedaan had en buiten ging, volgde Doore hem en zei:

— Kom eens mee!

Doore stapte in een stalletje en haalde den korf uit het stroo.

— Ik heb slecht gedaan, zei hij. Hier is de korf terug... Maar van wat er in was, heb ik veel opgegeten. Het andere is in de kas... 'k Had honger...

— Houd dat eten dan, Doore, sprak Jef. Maar steel niet meer! Als ge geen eten hebt, zal ik er aan moeder voor u vragen...

— Gij zijt braaf... en ik ben slecht, hernam Doore. Zonder u, zou vader dood zijn...

— Vraag, als uw vader genezen is, of ge ook naar school moogt gaan. En als ge kunt lezen, zal ik u boeken geven.

De jongens hoorden een bel. De pastoor kwam Fiel bedienen.

De knapen gingen buiten en knielden als de andere menschen neer.

Daarna keerde Jef naar huis terug. Hij sprak met moeder over Fiel en Doore.

's Middags mocht hij 't een en ander naar Doore brengen. De jongen zat met een oude

vrouw uit de buurt bij zijn vader, die stil lag te sterven...

Fiel had te veel bloed verloren en ook te veel geleden van de koude, om nog te genezen.

Doore had veel verdriet. Hij hield toch van zijn vader, hoe ruw deze ook geweest was. Jef bleef eenigen tijd.

Toen hij 's anderdaags naar school ging, hoorde hij, dat Fiel in den nacht gestorven was. Wat zou Doore nu doen?

Na de school ging Jef eens aan de hut zien. Doore was bij een gebuur in huis genomen. Hij kwam bij Jef. Wat leek de vroeger zoo geweldige knaap nu veel veranderd!

— Vader is dood! zei hij. En ze zeggen, dat ik naar een weeshuis moet.

— Daar zult ge dan veel leeren, Doore, troostte Jef.

— Ik zou liever hier blijven, maar ik kan nog niet werken als een groote man. 'k Zou toch kunnen koewachter worden bij een boer. Maar de burgemeester wil dat niet.

De knapen keken naar de gesloten hut, waar de doode lag. Lang mocht Jef niet blijven. 't Werd al donker.

Thuis sprak hij over Doore.

— Moeder, zou hij hier niet mogen wonen, bij ons? vroeg de knaap.

Vader zei, dat Doore veel beter in een goed

weeshuis zou zijn. Hier kon hij te veel uitloopen en slechte kamaraden ontmoeten.

Doore toonde nu wel berouw. Maar dat kon gauw veranderen. Op een school zou men goed op hem letten.

Twee dagen later zagen de kinderen de begrafenis van Fiel. De kist stond op een wagen, die langzaam over den hard bevroren weg naar Tremeloo reed. Doore en eenige menschen van den boschkant liepen er achter.

Een dag later kwam de pastoor Doore halen om hem in een andere plaats naar het weeshuis te brengen.

Veel menschen zeiden, dat Ninde van een deugniet verlost was. Maar Jef De Veuster dacht vriendelijk aan den wees, en hoopte, dat hij nu geheel zou veranderen.

Jef zelf verliet weldra ook de streek. Hij mocht voort leeren en ging naar 's Gravenbrakel... Hij was blij te mogen studeeren.

— Hij zal het ver brengen, voorspelden de menschen van Ninde en Tremeloo...

II.

En nu gaan we naar een heel andere zijde van de wereld, en wel naar de Sandwich-eilanden, in den Stillen Oceaan, van Oceanië. Daar woonden toen de Kanakken en Europeanen. De Kanak-

ken, de inboorlingen, hebben een donkere huidskleur. Ze zijn heidenen, die afgoden aanbidden.

Maar velen leerden door missionarissen het Christendom kennen. De Europeanen, vooral Amerikanen, hebben er suikerplantages of andere bedrijven.

Op een der eilanden, woonde een meisje van zestien jaar, Olva, bij haar vader. Ze had geen moeder meer en deed het huishouden.

Maar zekeren dag was ze ziek te bed gegaan. Ze voelde zich zoo zwak. Vader schrok toen hij van de suikerplantage kwam. Hij zei tot Olva, dat ze rustig moest blijven liggen. Ziwa, haar veertienjarige zuster, zou dan maar de zorgen voor het gezin op zich nemen.

Na eenige dagen voelde Olva zich beter. Ze stond weer op. Haar vader schrok geweldig, toen hij haar in 't volle licht der zon zag. Hij bemerkte op Olva's wangen zwarte plekje's. Hij kende die teekenen. 't Waren de voorboden van een vreeselijke kwaal, de melaatschheid.

Vader hoopte nog, dat hij zich vergiste. Maar met bezwaard hart ging hij naar zijn werk.

Buurvrouwen zagen ook die zwarte plekje's. Ze spraken er onder elkaar over.

Tot Olva zelf zeiden ze niets. In den namiddag kwam een dokter binnen.

— Ik heb gehoord, dat gij ziek zijt, zei hij tot Olva.

— O, ik ben weer beter, mijnheer, antwoordde het meisje.

— Laat me uw gezicht eens zien... Ja, zwarte plekjes...

De dokter schudde het hoofd.

— Dat is ernstig, meisje, hernam de dokter.

— Wat dan?

— Die zwarte plekken... 't Is melaatschheid denk ik.

Olva schrok vreeselijk.

— Maar dokter, stamelde ze.

— We zullen 't afwachten, meisje... Ik kom nog wel eens terug.

Olva wachtte ongeduldig op den terugkeer van haar vader. En ze vertelde hem, wat de dokter gezegd had. Ja, vader had hetzelfde gevreesd. Maar hij sprak Olva moed in.

Twee dagen later kwam een politiemann zeggen, dat Olva eens naar het hospitaal moest komen. Olva ging niet. Weer wachtte ze in spanning op vaders terugkeer.

— Naar 't hospitaal, zei vader. O, neen... ze zullen u niet weg voeren... Ik breng u vannacht naar uw oom en tante in de bosschen. En daar zullen ze u niet vinden. Ge kunt er blijven tot ge genezen zijt.

— Maar het huishouden, vader...

— Ziwa moet uw plaats innemen. Als ze u

wegvoeren, zijn we u voor altijd kwijt, want van Molokaï komt niemand terug.

En toen de kinderen te bed lagen, maakte Olva een pakje van haar kleeren. Schreiend nam ze afscheid van Ziwa en met vader verliet ze het huisje...

Maar ze waren nog niet buiten het dorp of twee gendarmen stonden vóór hen.

— Waarheen? vroegen ze.

Olva en haar vader schrokken geweldig.

— Vluchten met uw dochter, hé? hernam een der gendarmen. Het meisje moest naar het hospitaal komen en ze verscheen niet.

— Mijn dochter is niet ziek, stamelde de vader.

— Waarom wil ze zich dan niet laten onderzoeken? Ze gaat met ons mee... We dachten wel, dat ge zoudt pogen haar weg te leiden, zooals velen doen met zieken.

— Ge zult Olva met rust laten! schreeuwde de vader.

— Wat, u verzetten! Ge kent de wet!

De gendarmen toonden hun wapens. Een floot en weldra kwamen er nog twee politiemannen. Ze hielden Olva's vader in bedwang. De twee eerste gendarmen voerden het meisje mee.

— Vader! schreide Olva.

Ze worstelde tegen, maar moest gehoorzamen en een kwartier later was ze in het hospitaal.

Den volgenden morgen kwam haar vader daar, maar hij werd niet bij zijn kind toegelaten.

Drie dagen later, werd Olva met mannen en vrouwen en kinderen naar een schip geleid. Gendarmen omringden de groep.

— Melaatschen, die weggevoerd worden, zeiden de menschen medelijdend.

En zoo was het. Op de Sandwich-eilanden heerschte vreeselijk de melaatschheid. Het bloed bedierf. De eerste teekenen waren zwarte plekken op de wangen, dan op 't lichaam. Deze plekken werden wonden die openbraken. De melaatschen verloren hun vingers, hun teenen, soms neus en ooren. Heel het lichaam zag er gruwelijk uit.

Om de ziekte te bestrijden en besmetting te weren, had de regeering besloten al de melaatschen samen te brengen op het eiland Molokai. Ze moesten daar blijven, tot ze stierven.

Veel zieken wilden zich verbergen. Maar de dokters moesten de gevallen bij de overheid aangeven en de gendarmen zochten de lijdens op en voerden ze mee, zooals ze met Olva hadden gedaan.

't Was een treurige groep op het schip. De meeste zieken weenden. Er waren moeders, die hun kinderen achter lieten, vaders, die wegge-

steld waren van hun gezin, kinderen, welke om hun ouders schreiden.

Ook Olva keek naar den wal. Ze had geen afscheid mogen nemen van haar vader, broertjes en zusjes. Ze wist, dat ze hen nooit meer zou terug zien... Ze schreide hartstochtelijk...

Daar kwam haar vader aangeloopt... Hij wilde aan boord, doch de gendarmen verhinderden het hem.

— Olva, mijn kind! riep hij.

— Vader! kreet het meisje.

Ze strekten de armen naar elkaar uit. Veel menschen op de kade veegden hun tranen af.

't Schip vertrok. Langzaam voer het de kleine haven uit. Olva's vader wrong de handen... De gendarmen dreven hem achteruit. En Olva zonk bewusteloos op het dek neer...

— — — — —
Toen het schip in een haventje van Molokai aanlegde, zat Olva op een baal, bleek en koortsig. De passagiers werden aan wal gelaten en in een gebouw gebracht. Ze moesten hier overnachten. Den volgenden dag werden ze naar het verblijf der melaatschen geleid, een hoek van het eiland, door hooge bergen en de rotsen der zeekust omringd.

Daar woonden in rieten en strooien hutten meer dan duizend melaatschen.

Toen de groep aankwam, stond een blanke priester, met zacht, vriendelijk gelaat hen af te wachten. Hij sprak de ongelukkigen minzaam toe, en zei, dat ze bij hem altijd om raad en hulp mochten komen. Hij zou hun nu een hut wijzen, waar ze konden wonen.

Zijn blik viel op Olva die weer erg schreide. De priester nam haar bij de hand. Hij vroeg van waar ze kwam. Olva sprak over haar vader, broertjes en zusjes.

— Kom, zei de priester, ik zal u een kamer bezorgen in het hospitaal. Daar zijn goede vrouwen, die voor u zullen zorgen.

O, wat klonk die stem Olva hartelijk toe! Een meisje, dat hier reeds eenigen tijd verbleef, kwam bij haar en zei:

— Vader Damiaan is zoo goed voor ons.

En weet ge nu wie vader Damiaan was? Niemand anders dan Jef De Veuster van Tremeloo, dien we als jongen gekend hebben.

Ja, hij had gestudeerd. Hij was eerst pater en toen priester geworden en vertrok als missionaris naar de Sandwich-eilanden om er aan de heidenen 't Christendom te brengen. Op zijn reizen leerde hij het melaatschenkamp van Molokaï kennen. Hij vernam dat de ongelukkige zieken geen priester hadden, en toch velen naar hulp en troost smachtten. En toen vroeg Jef De Veuster,

die als geestelijke den naam Damiaan had aangenomen, om bij de melaatschen te wonen.

En hij ging naar dat vreeselijk eiland. Hij wist van te voren, dat hij er niet meer weg kon, dat hij nooit meer vader of moeder, ginder in België zou terug zien. Hij begreep, dat hij ook melaatsch kon worden...

En toch ging hij bij de ongelukkigen wonen, om hun priester, hun helper, hun verzorger te zijn. Hij verpleegde zieken, deelde levensmiddelen uit, had een kerk gebouwd, las mis en predikte. Hij sprak met moedeloozen. Hij bestuurdde werkzaamheden op het land, was metselaar en timmerman bij het bouwen van hutten.

Waar hij ook ging of kwam, altijd zag hij melaatschen. En velen waren gruwelijk om te aanschouwen. Ze zagen er afzichtelijk uit.

Zulk een leven had Jozef De Veuster gekozen, de jongen, die niet vechten wilde.

Hij gaf zijn leven voor anderen.

Voor de melaatschen scheen vader Damiaan een Engel.

De nieuw aangekomen als Olva vonden al dadelijk eenigen troost in zijn aanwezigheid hier. Ze hadden in hem een beschermer. Damiaan zag dikwijls zulke troepen aankomen en voor de ongelukkige melaatschen was hij waarlijk een vader.

Hij zorgde nu dat allen huisvesting kregen en bezocht ook nog Olva in het hospitaal. Het meis-

je had er een eigen kamertje. Ze zag er nog gezond uit, maar vader Damiaan wist het wel hoe de vreeselijke ziekte snellen vooruitgang zou maken.

Toch kon Olva veel nut bewijzen. En vader Damiaan sprak met haar. Hij vroeg of ze hem helpen wilde zieke vrouwen en kinderen te verplegen. 't Was een schoon werk, dat haar zou troosten en waarvoor God haar zou beloonen.

Olva stemde toe. Dit bezoek had haar wat opgebeurd.

Vader Damiaan keerde naar zijn eenzaam huis terug. Na zijn eenvoudig avondmaal had hij nog werk. In een schuurtje begon hij te zagen en dan te timmeren. Hij maakte een kist. Er was een melaatsche gestorven. En de dooden werden vroeger maar in een laken gewikkeld en zoo begraven. Vader Damiaan, voor wien geen enkel werk te veel scheen, timmerde zelf kisten. En zoo was hij ook nu bezig. Zijn gedachten gingen naar België, naar het verre Tremeloo, het huis, waar zijn bejaarde ouders woonden. Nu en dan ontving hij nieuws. En dan schreef hij telkens terug, dat hij hier zijn werk met vreugde verrichtte en op het wederzien in den Hemel hoopte.

't Was laat, toen vader Damiaan zich ter ruste legde. Al vroeg was hij weer op. De klok, een geschenk van bewonderaars op andere eilanden,

luidde. De zon belichtte het schoone landschap. want de natuur is daar prachtig.

Vader Damiaan begaf zich in de kerk. En de melaatschen kwamen naar de mis. Gezonde menschen waren hier niet; ook de bestuurders van het kamp, door de regeering aangesteld, waren melaatschen.

Slechts één man was gezond herwaarts gekomen, om vrijwillig met de ongelukkigen te leven: Jozef De Veuster, vader Damiaan.

En daar zaten ze in de kerk, mannen en vrouwen, met verminkt gelaat, sommigen zonder neus of ooren, anderen, waarvan de vingers of zelfs de handen afgezworen waren, of die op voeten zonder teenen aangestrompeld kwamen. Hier, in Gods huis, zochten ze troost, bereidden ze zich voor op den dood, die spoedig komen kon. Op de wereld was voor hen geen hoop meer. Hoe roerend kon vader Damiaan voor hen prediken. Getroost gingen de lijders dan heen.

Na de mis begaf vader Damiaan zich naar het hospitaal. Hij haalde er Olva af. 't Meisje had roode vlekken om de oogen van het vele weenen. Vader Damiaan ging met haar naar hutten, waar zieke kinderen waren, onder toezicht van ook melaatsche vrouwen. Er was hier veel werk. De hutten moesten gereinigd worden, de kinderen geholpen bij 't wasschen en 't kleeden. Olva was dadelijk bereid mee te helpen. En in den arbeid

vond ze opbeuring, al treurde ze om haar vader, zusjes en broertjes.

Vader Damiaan trok dan alleen verder naar hutten, waar erger zieken lagen, die niet meer konden opstaan. De priester bracht hun niet alleen troost, maar ook voedsel en drank. En hij verbond hun gruwelijke wonden. Dit was een vreeselijk werk; hij deed het met liefde. Hij was hier immers zooveel als dokter.

Mannen hadden de kist gehaald, den vorigen dag door vader Damiaan getimmerd. En tegen den avond werd de overleden melaatsche begraven. De Kanakken, zooals dit volk heette, hielden ook nog in al hun ellende van praal. Ze hadden hier en daar aan hooge masten, vlaggen gehangen, om overal bekend te maken, dat er lijkeplechtigheden plaats hadden. En nu naderde de stoet. Eenige muzikanten bliezen op trompetten en fluiten of sloegen op trommels. Mannen en vrouwen hadden gekleurde dassen om den hals. Er waren meisjes met zwarte rouwdoeken over het hoofd.

Vader Damiaan hield den uitvaartdienst. En dan werd de doode in het graf gelaten. Door den stillen avond klonk de muziek. De menschen gingen naar de hut. Ze hadden aan een graf gestaan en wisten, dat de vreeselijke kwaal er ook hen zou heen sleuren. Maar velen zagen hooger dan het graf en hoopten op een eeuwig leven, daar

waar geen melaatschheid meer heerscht en geen tranen worden geschreid.

— — — — —

Vader Damiaan had weer een plan. Er waren veel weezen op het eiland, ook melaatschen. Ze woonden in 't hospitaal, of ook in hutten, bij groote menschen. Sommigen zagen slechte voorbeelden. Er waren ook zieken, die in bruut genot vergetelheid zochten, uit een plant sterken drank stookten, zich bedronken en sprongen en dansten.

Vader Damiaan besloot een weeshuis te bouwen. En hij stelde zich aan 't werk. Hij zaagde en schaafde, zwoegde als een ambachtsman. Eenige goedwillige melaatschen hielpen hem. En het weeshuis verrees, eerst voor de meisjes. Deze werden er samen gebracht. Een weduwe werd er bestuurster en Olva haar helpster. Het arme meisje nam gaarne die taak op zich. Ze zag er zelve al veel zieker uit, maar in haar werk vond ze een troost.

Vader Damiaan bouwde dan ook een weeshuis voor jongens.

Zoo was hij voortdurend rusteloos aan het werk. En tusschen dat alles in, bezocht hij ook de hutten, waar ruwe kerels woonden, de dronkaards, de vechters. Hij vermaande hun tot een

beter leven. En door zijn goedheid en zijn geduld bracht hij er velen tot inkeer.

III.

Op een morgen nam vader Damiaan een voetbad. Het water in het bekken was zeer warm, maar hem leek het of 't koud was. Even schrok Damiaan geweldig. Zijn voeten waren gevoelloos; een teeken van melaatschheid. Hij had al vermoedens gehad; nu wist hij 't zeker, dat de ontzettende ziekte hem aangetast had.

Verder op het eiland, waar geen melaatschen verbleven, woonde een dokter. En vader Damiaan ging er heen, om zich te laten onderzoeken. Het was de melaatschheid. Kalm en berustend keerde de priester naar zijn volk terug. Hij nam ook dit offer gewillig aan. Hij was nu een melaatsche bij de melaatschen. En hij meldde dit aan zijn broeder in België. Opgewekt bleef hij zijn werk doen. Zijn gelaat kreeg de sporen der ziekte. Soms leed vader Damiaan veel smarten. Hij verdroeg alles met geduld.

Olva was ook erger geworden. De ziekte had haar lichaam snel verwoest. 't Meisje lag in het weeshuis. Ze kon niet meer opstaan.

Vader Damiaan kwam haar dikwijls troosten en bracht ze de Heilige Communie. Hij was Olva dankbaar voor al haar hulp. En hij sprak met

haar over den Hemel waar ze geen pijn en droefheid meer lijden zou.

Op een avond stierf Olva. In haar laatste oogenblikken prevelde ze over haar vader en broertjes en zusjes. 't Arm kind werd uit haar ellende bevrijd.

's Morgens maakte vader Damiaan voor haar een kist en zelf dolf hij ook het graf. Veel melaatschen woonden de begrafenis bij. En aan de groeve herinnerde vader Damiaan aan Olva's goede werken, waarin ze bij al haar smart vreugde had gevonden. Zelf stond hij daar met wonden in 't gelaat en reeds afgeknaagde vingers.

Nog eenige jaren deed vader Damiaan getrouw zijn werk. Op Donderdag 28 Maart 1889 moest hij te bed blijven. Het einde naderde.

Daar lag Jozef De Veuster, de held van Tremeloo, held zonder wapen, maar held door geloof en liefde. Hij rustte op een stroozak op den grond, de arm gebleven Apostel der melaatschen.

Pater Wendelin was gekomen om hem bij te staan en zijn werk te verrichten. Ook hadden zich nu zusters bij de melaatschen gevestigd. Zij overhaalden Damiaan toch in een bed te rusten.

— Ik ga sterven, zei de kranke. Zie maar, de wonden in mijn handen gaan dicht. Er komt een zwarte korst op. Dat is het teeken van den dood; ik heb het zoo dikwijls aan sterfbedden gezien.

Maar mijn werk wordt voortgezet en ik kan gelukkig en blijde tot God gaan.

Hij was nu 49 jaar oud. De weeskinderen kwamen hem bezoeken. Ze weenden. Vader Damiaan troostte hen zelf. En voor allen, die nog afscheid van hem wilden nemen, had hij vriendelijke woorden.

Op Maandag 15 April stierf hij kalm, als sliep hij in. Het lijk werd in de kerk gedragen. Melaatschen hielden er de wacht bij, tot den volgenden morgen acht uur. De zusters hadden de kist met witte zijde gevoerd.

Op 16 April werd vader Damiaan begraven. Acht melaatschen droegen de baar. De menschen waren diep ontroerd, zoo in de kerk, als bij de groeve.

Zestien jaar had Jozef De Veuster bij de melaatschen geleefd. En over de heele wereld werd zijn naam nu genoemd. In alle bladen schreef men over den nederigen jongen van Tremeloo, over zijn heldhaftig werk, al zijn offers en liefde.

Te Tremeloo ook maakte het nieuws van zijn dood grooten indruk.

Bij een dienst in de kerk zat van achter een man te weenen. Het was Doore, die dank zijn opvoeding in het weeshuis een braaf man was geworden en nu een kleine hoeve bewoonde, waar hij eerlijk zijn brood verdiende.

En tot een kennis zei hij:

— Jef De Veuster heeft van mij een ander mensch gemaakt. Toen ik een wilde nietdeug was en hem kwaad deed, toonde hij mij vriendelijkheid en goedheid. En daaraan heb ik zoo dikwijls gedacht. Als ik in 't weeshuis opstandig werd, zag ik Jef's gelaat en dan was ik kalm. En ik zei tot me zelf, dat ik zijn voorbeeld moest volgen. En Jef is ginder in dat verre land een Heilige geweest.

— — — — —

Als ge te Tremeloo komt, bij de Brabantsche Kempen, op het gebucht Ninde, kunt ge vader Damiaan's geboortehuis nog zien; het is nu gehecht aan een gesticht, waaruit ook broeders opgeleid worden, om naar Jef De Veusters voorbeeld, in verre landen 't Christendom te verbreiden, en medemenschen uit ellende te bevrijden.

BESLUIT.

Jozef De Veuster — Damiaan — met zijn kloosternaam — werd te Tremeloo geboren op 3 Januari 1840. Zijn vader, Frans De Veuster, bebouwde land en dreef handel in graan. Hij was een welgesteld man en, evenals zijn vrouw, zeer vroom.

In 1558 trad Jozef De Veuster in het klooster

van de Congregatie der H. H. Harten te Leuven, waar ook zijn broeder August, met den kloosternaam Pamphilus, zich bevond. Jozef studeerde er vlijtig. Hij drukte weldra het verlangen uit naar de Missiën te mogen gaan.

In 1863 zouden verschillende paters naar de Hawaï- of Sandwicheilanden vertrekken. Tot hen behoorde August De Veuster, de broer van Jef. In dien tijd brak te Leuven de typhus uit. August verzorgde de gevaarlijke zieken en in October lag hij zelf ernstig krank. Toen moesten de paters naar Hawaï vertrekken. August kon niet mee. Jef of Damiaan zooals hij nu heette, vroeg in zijn plaats te mogen gaan. Dit werd toegestaan.

Damiaan ging er thuis te Tremeloo over spreken. Voor de ouders was het een zware beslissing; toch stemden ze toe. Damiaan nam hier afscheid van zijn vader. Zijn moeder zei hij voor altijd vaarwel te Scherpenheuvel, na een bedevaart.

Weenend, toch getroost, gingen ze er van elkaar, zij naar het stille Tremeloo, hij naar Leuven, en dan weldra naar Bremen, waar het zeilschip vertrok. (30 October 1863).

In Hawaï toonde Damiaan zich een toegewijde missionaris. Hij werkte als zoodanig tot 1873. Op 11 Mei van dat jaar bracht hij het groote offer: « Ik ben bereid mij levend met de melaatschen te begraven » had hij tot zijn bisschop ge-

zegd. Nog drie andere zendelingen waren tot hetzelfde offer gereed. Damiaan werd gekozen. Drie weken sliep hij er onder een boom. In dien tijd bouwde hij een houten huisje... Zestien jaar later werd hij begraven onder denzelfden boom en zestien jaar heeft hij met de melaatschen geleefd in al hun verschrikking.

Zijn vader was gestorven, kort na de aankomst van den zoon bij de melaatschen. Moeder overleed twee jaar vóór Damiaan. Trouw had de zoon naar huis geschreven en altijd zijn ouders bemoedigd. Damiaan verzorgde in die 16 jaar 5.000 melaatschen waarvan er 4.000 stierven. Velen heeft hij in een door hem zelf getimmerde kist begraven.

En nu we dit verhaal in den tweeden druk laten verschijnen brengt de « Mercator » het Belgisch schoolschip Damiaans stoffelijk overschot naar België, waar het te Antwerpen met nationaal eerbewijs ontvangen en te Leuven plechtig bijgezet zal worden.

Elke week verschijnt in A. HANS' KINDER-
BIBLIOTHEEK een nieuw boekje. De andere
worden regelmatig herdrukt.

Met dezen herdruk verschijnt als nieuw boek-
je nr 600: « FRITSJE ».

Van de vroeger verschenen nummers zijn er
steeds ruim 300 beschikbaar.

VAN A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK ZIJN NOG BESCHIKBAAR :

1. Drie maanden onder de Sneeuw.— 2. Zwarte Koo.— 4. De Heks uit de Duinen.
5. Aan de Molenbeek.— 7. Karel Cogge (De Overstroming aan den IJzer.— 9. De
jonge Vluchteling.— 13. Beter een Lap dan een Scheur.— 14. Harten van Gond.
(B. Hans).— 15. Op 't Verdrongen Land van Saafinge.— 16. De Free van den
Kluisberg.— 17 De Zinneloozen te Gheel.— 18. De Hut op de Heide.— 19. Hugo
Verriest.— 20. De Klok van Stuyvekenskerke.— 21. De Landlooper.— 22. Een toch
feest.(B.Hans).— 23. Sinterklaas in 't Veerhuis.— 24. Grapjes en Vroolijke Ver-
tellingen.— 25. De Vriezeman.— 26. Verdwaald en Terecht.(B.Hans).— 27. De
Jongens van West-Roozebeke.— 28. De Jongens van den Waterkant.(B.Hans).—
29. De Kleine Smokkelaars.(A.De Cort).— 30. De Verdrongen Stad.— 31. Het
Weesje van Brugge.— 32. Schoone Daden.— 33. Een plezierige Vacantie.— 34.
Nog Grapjes.— 35. Het kindje van de zee.— 36. In de Moeren.— 38. De Vlucht in
de Koffer.— 39. De Man uit den Toren.— 40. Spreekwoorden en Verhalen.— 43.
De Veerman van 't Zwin.— 44. 't Graffe in de Duinen.— 46. Broederliefde (de
gebr. van Raemdonck).— 47. Brugge en Omgeving.— 48. Eerlijk duurt het langst.
49. De Kleine Verspieder.— 51. Een Lastig Geschenk.— 52. Zonder Ouders. (B.
Hans).— 53. Een Kerstfeest in Vlaanderen.— 54. Arme Bedelares.(A.De Cort).—
55. De Verloren Zoon.— 56. In 't Bosch van Houthulst.— 57. Nog Gered. (B.
Hans).— 58. Uit de oude Doos.— 59. Dokter Jenner en Jenny(J. Ten Heuvel).—
60. Moeder Ever.— 62. De eWes in Londen.— 63. Sinterklaas op de Heide.— 64.
De Kinderen van den Zeeloods.(B.Hans).— 65. Bij de Boschkerels.— 66. De Ki-
deren van den Smokkelaar.— 68. De Landverhuizers.— 69. Leenwije Van Dapme.
70. Van alles wat.— 71. Nieuwsgierig Aagje.— 72. Een Moedige Kermisjongen.—
73. Trouwe Vriendschap.— 75. Aan de Kust.— 76. Het Bultje.(B.Hans).— 77. De
Pastoor van Lapscheure.— 78. Samen uit.— 79. De verrassing van Audenaerde.—
81.— Een Pak van 't Hart.— 82. Vaderlandsche Verhalen.— 85. De overwinning
op Nova-Zembla.— 86. Hoogmoed komt voor den Val.— 89. Hoe Sinterklaas helpt.
90. In Grooten Nood.(Annie Hans).— 91. Kerstmis aan Zee.— Toch beter thuis.—
104. Denk aan Moeder.— 110. Robinson Crusoe.— 111. Hendrik Conscience.— 116.
Een Blijde Sinterklaas avond.— 117. Peter Joannes(B.Steyns).— 121. Houd Be-
zoek.— 122. De wonderlijke Zwaan.— 123. Uit Bange Dagen.— 125. De Plinke
Baanwachtster.— 126. De Kerels van Lampernisse (Zannekin).— 127. Eliza's
Vlucht.— 128. De Gefaarsde Kat.— 129. De Dochter van den Blauwer.— 130. In
Vacantie.— 131. Gered uit den Sneeuw.— 132. Tinneke.— 133. De Heldin van Ste-
kene.— 134. Onrechtvaardig Gestraft.— 185. De Apostelbrokken van Rupelmon-
de.— 136. Tijl Uilenspiegel.— 137. Oom Tom.— 138. Alfreds Vacantie.— 139. Ma-
tha's Avonturen.— 140. St-Niklaas te Mechelen.— 141. Kerstavond van Bertje.—
142. Op 't Oud Kasteel.— 143. ed Reis in de Wildernis.— 144. Bij de Kabouters.
145. De Spionnen op den Toren.— 146. De Jonge van Gaver.— 147. Een jaar van
Huis.— 148. De Schat der Duinen.— 149. Oud Moederke.(C.Maerten).— 150. De
Smokkelaars van de Zee.(J.Godderis).— 151. De Brand.— 152. De schat in de
Mijn.(B.Hans).— 153. Het Graf in 't Bosch.— 154. Het Berouf van den Strooper.
155. 't Kasteel Hoogdonck.— 156. Van de Hut naar het Paleis.— 157. De Held-
haftige Mijnwerker.— 158. Brave Harten,(tooneelstukje).— 159. Karel de Goede.
160. Na veel avonturen.— 161. Gered door een aap.— 162 Jan Breydel.— De slng der
Gulden sporen.— 164. Van den dood gered.— 165. Het Bocheljongetie(J. Mc-
laerts).— 166. De Toovenaar.— 167. Van drie roovers.— 168. Een jonge held.—
169. Jacob van Artevelde.— 170. De overwinning van Karel.— 171. Genoveva van
Brabant.— 172. Een avontuurlijke reis.— 173. De strijd met de wolf.— 174. Een
vreeselijke avond.— 175. De gevluichte slaaf.— 176. In de Vliegmaschine.

Richt u voor Kinderbibliotheek tot A. Hans-Van der Meulen, Contich.

druk. Valère DECAN, Dixmude.

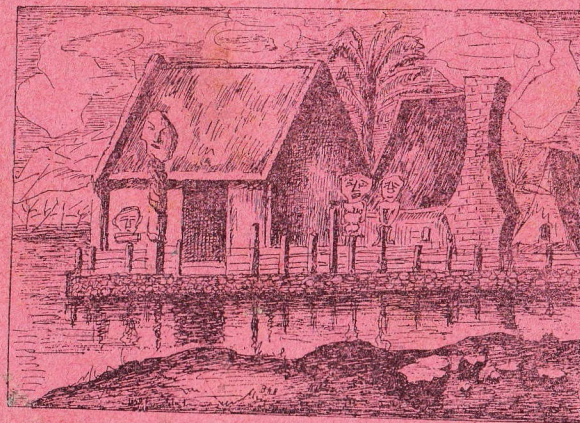
A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

A. HANS.

Nr 189

2e Druk.

DE HELD
VAN TREMELOO

—o PRIJS : 60 CENTIEMEN o—

Uitgave Hans-Van der Meulen, Contich.

Het geboortehuis van Jozef De Veuster te Tremeloo.